

Блохіна
Олена Андріївна,
ад'юнкт кафедри
адміністративного права, процесу та
адміністративної діяльності
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРИМУСОВОГО ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Після повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну 24 лютого 2022 року, сьогоднішня Україна стало дуже складним життєвим процесом, в якому вагомо стоїть питання не тільки підтримання життєдіяльності всього українського народу, а ще й функціонування усіх сфер життя та їх розвиток, удосконалення і підлаштування до складних умов воєнного стану у державі. Згідно статті 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»: воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1]. Проблеми розвитку та вдосконалення адміністративного права та процесу в Україні надзвичайно важливі під час воєнного стану. У більш вузькому розумінні, предметом адміністративного права є відносини, які виникають у зв'язку з реалізацією адміністративної відповідальності. При цьому головну роль відіграє якісне функціонування механізму адміністративно-правового регулювання притягнення до адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність – це, в першу чергу, реалізація адміністративно-правових санкцій та застосування адміністративних стягнень, які виконують свою головну соціально-виховну функцію лише тоді, коли вони є результативними, а це означає що порушника піддано адміністративній відповідальності за скоєне ним адміністративне правопорушення (проступку) і тим самим він усвідомив свою провину. Останні добровільно та неухильно повинні понести відповідальність згідно чинного законодавства, інакше це призведе до

необхідності застосування до нього примусових заходів впливу.

Однією з багатьох проблем щодо притягнення до адміністративної відповідальності в умовах воєнного стану є пом'якшення примусових заходів впливу органами державної виконавчої служби щодо правопорушників, особливо якщо останні зареєстровані за місцем мешкання на окупованій території, уникаючи реалізації деяких примусових заходів через це, і тим самим уникаючи правосуддя.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про виконавче провадження»: заходами примусового виконання рішень є:

1) звернення стягнення на кошти, цінні папери, інше майно (майнові права), корпоративні права, майнові права інтелектуальної власності, об'єкти інтелектуальної, творчої діяльності, інше майно (майнові права) боржника, у тому числі якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб, або боржник володіє ними спільно з іншими особами;

2) звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника;

3) вилучення в боржника і передача стягувачу предметів, зазначених у рішенні;

4) заборона боржнику розпоряджатися та/або користуватися майном, яке належить йому на праві власності, у тому числі коштами, або встановлення боржнику обов'язку користуватися таким майном на умовах, визначених виконавцем;

5) інші заходи примусового характеру, передбачені цим Законом [2].

Відповідно до частини другої статті 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» органи юстиції, у тому числі і органи державної виконавчої служби, здійснюють повноваження, надані їм Конституцією, Законом «Про правовий режим воєнного стану» та іншими законами України [1].

Особливості примусового виконання рішень у період воєнного стану визначено пунктом 10.2 розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону, відповідно до якого тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України:

- фізичні особи можуть здійснювати видаткові операції з рахунків, на кошти яких накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, без урахування такого арешту за умови, якщо сума стягнення за виконавчим документом не перевищує 100 тисяч гривень;

- юридичні особи-боржники можуть здійснювати видаткові операції з рахунків, на кошти яких накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, виключно для виплати заробітної плати в розмірі не більше п'яти мінімальних розмірів заробітної плати в місяць на одного працівника такої юридичної особи, а також сплати податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

- припиняється звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника (крім рішень про стягнення аліментів та рішень, боржниками за якими є громадяни російської федерації);

- визначені цим Законом строки перериваються та встановлюються з дня припинення або скасування воєнного стану;

- зупиняється дія постанов державних виконавців про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, спорядженими гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії [3].

Забороняється відкриття виконавчих проваджень та вжиття заходів примусового виконання рішень на території територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), відповідно до переліку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованої російською федерацією території України, а також прилеглих до неї територій [3].

Оскільки вжиття заходів примусового виконання рішень державними виконавцями на зазначених територіях є об'єктивно неможливим, Міністерством юстиції України вживаються заходи щодо визначення органів державної виконавчої служби, на які покладатимуться повноваження з примусового виконання рішень. Інформація про зміну місцезнаходження органів державної виконавчої служби або про визначення органу державної виконавчої служби, на який покладатиметься повноваження з примусового виконання рішень, місцем виконання яких є тимчасово окупована територія України або територія, включена до переліку, публікується на вебсайті Міністерства юстиції України та вебсайтах міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України по мірі її оновлення [4].

Проте об'єктивно можна сказати про те що, якщо правопорушник перебуватиме на окупованій території, а також, якщо він зареєстрований там за місцем свого мешкання, то на практиці неможливо буде піддати його примусово до відповідальності та встановити його місцезнаходження на непідконтрольній Україні території. Та, порівнявши заходи примусового виконання рішень в мирний час та в умовах воєнного стану, можна прийти до висновку, що правопорушники тимчасово звільняються від деяких видів стягнень і не несуть відповідальності відповідно до закону під час дії останнього, а при виїзді на окуповану територію та зареєстрованим там за місцем мешкання особам, взагалі уникнуть деяких видів примусових заходів впливу, наприклад, таких як накладання арешту на житло, майно тощо.

Перелік використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

2. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 року № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>

3. Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності приватних виконавців та примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану: Закон України від 27 липня 2022 року № 2455-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2455-20#Text>

1. Порядок та організація примусового виконання рішень судів та інших органів у період воєнного стану. URL: <https://minjust.gov.ua/m/poryadok-ta-organizatsiya-primusovogo-vikonannya-rishen-sudiv-ta-inshih-organiv-u-period-voennogo-stanu>

**Богданович
Ольга Володимирівна,**
здобувачка освітнього ступеня «Бакалавр»,
спеціальності 081 «Право»,
Київського фахового коледжу туризму
та готельного господарства

**Науковий керівник:
Кучак
Олена Євгеніївна,**
викладач-методист,
спеціаліст вищої категорії,
Київського фахового коледжу туризму
та готельного господарства

МЕДІАЦІЯ ЯК ІНСТИТУТ ПОЗАСУДОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ

У сучасному світі альтернативне врегулювання спорів все більше зміцнює свої позиції серед методів вирішення конфліктів і протиріч поряд із судовим процесом.

Насправді існує чимало позасудових варіантів вирішення спорів, зокрема, звернення до арбітражу чи третейського суду.

Разом з тим, досить цікавим методом альтернативного врегулювання спорів є медіація, яка наразі набуває все більшого розповсюдження в Україні.

Поняття «медіація» походить від лат. *mediare*, що означає бути посередником. У перекладі з англійської мови термін «медіація» (*mediation*) означає посередництво, клопотання, заступництво [4].

Медіація у праві – це метод вирішення спорів із залученням посередника (медіатора), який допомагає проаналізувати конфліктну ситуацію так, щоб зацікавлені сторони самостійно змогли обрати варіант рішення, який задовольняв би інтереси та потреби всіх учасників конфлікту.